

الگوی هوش هیجانی از دیدگاه اندیشمندان اسلامی با رویکرد تطبیقی

سعیده هدایتی شاهی

محمد رضا دهقانی اشکذری

۱- دانشجوی دکترا، گروه مدیریت صنعتی، پردیس حضرت فاطمه الزهرا، دانشگاه فرهنگیان، یزد، ایران

۲- استادیار، گروه مدیریت، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران

چکیده

ویژگی‌های زندگی اجتماعی و لزوم تعامل با دیگران، کاربرد بسیاری از هیجان‌ها را که روزگاری از بهترین و در دسترس‌ترین ابزارهای بشری بودند، تحت الشعاع خود قرار داده است. در جامعه‌ی متمدن امروزی ماهیت مشکلاتی که برای بشر به وجود می‌آید، متفاوت از نوع مشکلاتی است که انسان‌های اولیه با آن‌ها رو به رو بوده‌اند. مشکلات امروزی ما بیشتر در قالب ارتباط‌های انسانی رخ می‌نماید که استفاده از راهکار جنگ و گریز، یعنی برخوردهای هیجانی و انفعالی شدید، در مقابله با آن‌ها نا کارآمد است. هوش هیجانی به عنوان یک مفهوم جدید در روان‌شناسی حاصل در هم تنیدگی دو ذهن هیجانی و عقلانی است. هوش هیجانی رابطه متقابل عقل و احساس است واز آنجا که انسان‌ها به طور غالب نه به طور عقلانی هستند و نه احساسی از قابلیت فرد برای انطباق با محیط اطراف وکنار آمدن با مشکلات زندگی به کارکرد ترکیبی قابلیت‌های عاطفی و عقلانی بستگی دارد. امروزه هوش هیجانی موضوع مورد بحث بسیاری از تحقیقات و پژوهش‌های مربوط به بررسی تفاوت‌های فردی شده است. توانایی پیش‌بینی موفقیت‌های زندگی و نیز نقش اساسی این سازه در اغلب اختلالات روانی می‌تواند از دلایل علاقه به مطالعه هوش هیجانی باشد. ماهیت آموزش‌پذیری، قابلیت یادگیری و قابلیت ارتقا و شکوفایی هوش هیجانی موجب گردیده تا به این پدیده بیش از پیش توجه شود لذا در این مقاله ضمن بیان تعاریف موجود، به بررسی تطبیقی دیدگاه اندیشمندان اسلامی پرداخته شده است.

واژگان کلیدی: هوش هیجانی، اندیشمندان اسلامی، قرآن و احادیث.